

Lausunto

23.11.2020

Asia: VN/16660/2020

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi avoimen datan direktiivin täytäntöönpanoa koskevasta lainsäädännöstä

Tiedonhallintalain ja julkisuuslain muutokset

Onko ehdotuksella vaikutuksia, joita ei ole vielä tunnistettu, erityisesti lakien soveltamisalassa oleviin organisaatioihin? Millaisista vaikutuksista on kyse tai miten niitä olisi mahdollista arvioida tarkemmin?

Sopimukseen perustuvaa julkista hallintotehtävää hoitavan julkisen yhtiön asema ja sovellettava lainsäädäntö on hankalasti määriteltävissä nyt kyseessä olevan lainsäädännön puitteissa.

Julkisia yhtiöitä koskevan lakiluonnoksen 1 §:ssä ei ole säännelty ko. lain suhteesta julkisuuslakiin ja/tai tiedonhallintalakiin, vaikka HE 202/2020 perusteluosassa tästä on mainittu (s. 36):

”Pykälän 2 momentissa säädettäisiin lain suhteesta julkisuuslakiin ja tiedonhallintalakiin. Jos julkinen yritys tulee näiden lakien soveltamisalan sen hoitaessa julkista tehtävää lain tai asetuksen tai sellaisen nojalla annetun säännöksen tai määräyksen perusteella, sovelletaan julkiseen tehtävään liittyvään asiakirjaan tämän lain sijaan näitä säädöksiä.”

Lisäksi on hyvä huomata, että liikenteen ohjaus- ja hallintapalvelutehtävät sekä muita julkisia hallintotehtäviä on annettu Traffic Management Finland Oy:lle (TMF) lain nojalla tehdyllä sopimuksella. Tehtävän sisältöä on tällöin tarkennettu tai tehtävä on kokonaan tai osin määritelty sopimuksessa – eikä tehtävää ole annettu yksin norminantovaltuuteen perustuen.

Joka tapauksessa sovellettavan lain valintaan liittyy epävarmuutta.

Julkisuuslaki:

Julkisuuslain 4.2 §:n mukaan ”mitä viranomaisesta säädetään, koskee myös lain tai asetuksen taikka lain tai asetuksen nojalla annetun säännöksen tai määräyksen perusteella julkista tehtävää hoitavia yhteisöjä ... niiden käyttäessä julkista valtaa.

Traffic Management Finland Oy ja sen tytäryhtiöt (TMFG) hoitavat liikenteenohjaus ja -hallintatehtäviä sekä niihin liittyvää tiedon keruuta, hallintaa ja hyödyntämistä. Liikenteenohjaus- ja hallintatehtävissä sekä lennonvarmistustoiminnassa on lähtökohtaisesti katsottu olevan kyse lähinnä teknisluonteisesta ja operatiivisesta toiminnasta, johon ei kuulu hallintopäätösten tekemistä. Kyse on silti toiminnasta, jota on pidettävänä julkisena hallintotehtävänä. (Ks. myös PeVL 16/2002 vp ja PeVL 47/2005 vp.)

TMFG:n perustamista koskevan lain hallituksen esityksessä 34/2018 on todettu, että TMFG:n ”olisi noudatettava viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia yhtiön käyttäessä julkista valtaa”. Edelleen HE 34/2018 on todettu että ”sikäli, kun yhtiölle siirretään tehtäviä, jotka sisältävät julkisen vallan käyttöä, niistä säädettäisiin tämän esityksen liitteenä olevissa laeissa”.

TMF:n näkemyksen mukaan julkisuuslaki tulisi sovellettavaksi TMF:n toiminnassa vain niiden laissa nimenomaisesti säädettyjen tehtävien kohdalla, joissa yhtiö käyttää julkista valtaa (esim. LipaL 137 §, alusliikennepalvelulaki 21.3 §). Näiden tehtävien osalta asiakirja (tai tietoaineiston) antaminen perustuisi julkisuuslain 16 §:ään.

Tiedonhallintalaki:

Tiedonhallintalain 3.4 §:n mukaan ”lain 4 lukua ja 22–27 §:ää sovelletaan yksityisiin ... yhteisöihin ... siltä osin kuin ne hoitavat julkista hallintotehtävää.

Julkinen hallintotehtävä ei aina sisällä julkisen vallan käyttöä.

TMFG:n näkemyksen mukaan vain tiedonhallintalaki tulisi sovellettavaksi siltä osin, kun yksityinen yhteisö hoitaa julkista hallintotehtävää, johon ei kuulu julkisen vallan käyttöä. Julkisuuslaki ei siis tulisi sovellettavaksi tehtävissä, joissa julkista valtaa ei käytetä.

Näin ollen tiheästi päivittyvän tiedon saatavuutta koskeva 24 a § sekä arvokkaiden tietoaineistojen saatavuutta koskeva 24 b § tulisivat sovellettavaksi TMFG:n toiminnassa suoraan tiedonhallintalain nojalla siltä osin, kun TMFG hoitaa julkista hallintotehtävää.

Saman lainkohdan mukaan ”yksityisiin ... yhteisöihin ... sovelletaan lisäksi, mitä tämän lain 4 ja 28 §:ssä säädetään, niiden käyttäessä julkista valtaa viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 4 §:n 2 momentissa tarkoitetulla tavalla tai kun mainittu laki on säädetty erikseen sovellettavaksi niiden toiminnassa. TMFG:n näkemyksen mukaan tiedonhallintalain 4 ja 28 § sovellettaisiin vain julkista valtaa käytettäessä syntyviin asiakirjoihin tai kun julkisuuslain soveltumisesta on nimenomaisesti säädetty (esim. alusliikennepalvelulaki 16.4 §).

Laki liikenteenpalveluista:

LipaL 144-149 §:ssä säädetään liikenteen ohjaus- ja hallintapalveluntarjoajan (TMFG) tiedonhallinnasta. Tiedon avaamisesta säädetään 146 §:ssä. TMFG:n näkemyksen mukaan erityislakina lakia liikenteenpalveluista sovelletaan ensisijaisena suhteessa yleislakiin. Näin ollen julkisuuslakia ja/tai tiedonhallintalakia ei sovellettaisi niihin tietoihin, jotka avataan LipaL 146 §:n mukaisesti.

Laki eräiden julkisten yritysten tiedon uudelleenkäytöstä:

Julkisia yhtiöitä koskevan lakiluonnoksen soveltamisalaa koskevan 3.2 §:n nojalla on selvää, ettei lakia sovelleta asiakirjoihin, jotka ovat julkisuuslain 5 §:n 2 momentissa tarkoitettuja viranomaisen asiakirjoja. Tämä tulee kyseeseen silloin, kun julkinen yhtiö hoitaa julkista hallintotehtävää, joka sisältää julkisen vallan käyttöä.

Lainkohdasta sen sijaan ei ilmene, kumpaa lakia - tiedonhallintalakia vai julkista yhtiötä koskevaa lakia – sovelletaan julkisen yhtiön hoitaessa julkista hallintotehtävää (johon ei sisälly julkisen vallan käyttöä) vai sovelletaanko molempia lakeja rinnakkain.

Edelleen lakiluonnoksesta ei ilmene, onko julkista yritystä koskevassa laissa kyse yleis- vai erityislaista suhteessa substanssilainsäädäntöön. Epäselväksi jää mitä kaikkia lakeja - lakia liikenteenpalveluista, tiedonhallintalakia vai julkista yhtiötä koskevaa lakia – sovelletaan TMFG:n avatessa LipaL 146 §:n mukaisia tietoja.

Viranomaista avustavat julkiset hallintotehtävät sekä ostopalveluna suoritettavat toimeksiannot:

TMFG:lle on itsenäisellä toimivaltuudella hoidettavien julkisten hallintotehtävien lisäksi annettu tehtäväksi myös sopimukseen perustuvia palvelutehtäviä sekä viranomaista avustavia julkisia hallintotehtäviä (LipaL 209 §). Tällaisia avustavia tehtäviä ovat esimerkiksi Traficom in antama

dronerekisteröinnin avustavat tehtävät ja tuleva NAP liikennekatalogin mukaisen liikkumispalvelun tietopalvelu.

Näissä tehtävissä TMFG toimittaa palvelutehtävää viranomaisen lukuun, jolloin tiedon ”omistajuus”, tiedonhaltijuus ja rekisterinpitäjän (henkilötiedot) oikeudet ja velvollisuudet säilyvät viranomaisella. TMFG:n käsityksen mukaan kyse on tällöin toimivaltaisen viranomaisen asiakirjasta/tietoaineistosta, johon sovelletaan toimivaltaista viranomaista velvoittavaa julkisuuslakia ja tiedonhallintalakia.

Lisäksi TMFG toimii palveluntarjoajana erilaisissa viranomaisten toimeksiannosta tehtävissä ostopalveluissa. Näiden palveluiden yhteydessä tilaajana oleva viranomainen vastaa palvelun yhteydessä käsiteltävän tiedosta ja sen mahdollisesta avaamisesta.

Viranomaisen lukuun käsiteltävien ja avattavien tietojen hyödyntäminen:

Mielenkiintoinen kysymys on myös se, onko TMFG:llä oikeus - kansalaisten ja muiden yritysten ohella - hyödyntää omassa toiminnassaan tietoja, joita se käsittelee ja avaa osana viranomaista avustavaa julkista hallintotehtävää tai ostopalveluna suoritettavaa toimeksiantoa. Voiko viranomainen sopimuksella kieltää TMFG:tä käyttämästä ja hyödyntämästä sopimuksen nojalla käsittelemäänsä tietoa muussa kuin kyseessä olevan sopimuksen mukaisessa tarkoituksessa, vaikka muut tahot voivat lakiin perustuen vapaasti käyttää ja hyödyntää tietoja?

Ehdotuksessa ja direktiivissä ei velvoiteta rajapintojen, jotka olisivat nimenomaan avoimia, käyttöön. Mitä mieltä olette väitteestä, että viranomaiset oman harkintansa mukaan käyttäisivät avoimia rajapintoja joka tapauksessa silloin, kun se on tarkoituksenmukaista?

Tiheästi päivittyvän tiedon saatavuudesta ja arvokkaiden tietoaineistojen saatavuudesta säädetään tiedonhallintalain, jota sovelletaan TMFG:n toimintaan sen hoitaessa julkista hallintotehtävää sikäli, kun kyse ei ole tiedon avaamiseen liittyvistä Lipalain 146 §:ssä säädetyistä velvoitteista. Viranomaisen harkinnanvaraisuus avointen rajapintojen käyttämisessä koskisi tällöin myös TMFG:tä siltä osin, kun kyse on lakiin perustuvan julkisen tehtävän hoitamiseksi TMFG:n hallussa olevista tiedoista, jotka eivät ole Lipal 146 §:ssä määriteltyjä tietoja.

On kuitenkin hyvä huomata, että viranomaiset sekä julkista hallintotehtävää hoitavat julkiset yhtiöt voivat toiminnassaan käyttää usean eri tahon käyttämiä yhteisiä tietojärjestelmiä, joissa pääsyä tietoon hallitaan järjestelmän käyttöoikeuksilla (vrt. tiedonhallintalain 16 §:n mukainen käyttöyhteys / 23 §:n mukainen katseluyhteys). Vastuu tietojärjestelmän ylläpitämisestä saattaa olla jaettua (yhteisrekisteri), toimeksiantoon perustuvaa tai muutoin jäänyt epäselväksi. Tämä saattaa johtaa tilanteeseen, jossa ei ole selvää, kuka viranomaisista harkitsee ja päättää tiedon luovuttamisesta/avaamisesta ja kuka vastaa avoimen rajapinnan avaamisesta tietojärjestelmään ja siitä syntyvistä kuluista.

Lisäksi olisi hyvä selventää, voiko julkiselle yhtiölle syntyä tiedon uudelleenkäyttöä koskevan lain nojalla velvollisuus avata tiedot uudelleenkäytettäväksi tilanteessa, jossa samassa tietojärjestelmässä operoivat viranomaiset eivät ole arvioineet avoimen rajapinnan avaamista tarkoituksenmukaiseksi.

Onko ehdotettujen muutosten johdosta tarpeen muuttaa myös jotain erityislainsäädäntöä, jota ei esitysluonnoksessa ole tunnistettu?

Perustuslain 124 § mukaan julkinen hallintotehtävä voidaan antaa muulle kuin viranomaiselle vain lailla tai lain nojalla vain säännöksessä tarkoitettujen edellytysten vallitessa.

Perustuslakivaliokunta on todennut, että julkinen hallintotehtävä voidaan antaa muulle kuin viranomaiselle myös lain nojalla tehtävällä sopimuksella (PeVL 11/2004 vp, s. 2/l, PeVL 11/2002 vp, s. 5/l).

Oikeuskirjallisuudessa on esitetty, että sääntelystä pitäisi käydä ilmi myös julkista hallintotehtävää hoitavan oikeudellinen asema eli se, onko ulkopuoliselle tarkoitettu antaa julkisen hallintotehtävän hoitamiseen liittyviä itsenäisiä toimivaltuuksia vai vain viranomaista avustava epäitsenäinen asema (Keravuori-Rusanen 2008, sivu 406–409).

TMFG:lle on annettu lukuisia julkisia hallintotehtäviä eri viranomaisten sopimuksilla. Lainsäännöksissä tai sopimuksista ei aina yksiselitteisesti käy ilmi, onko tarkoitus ollut antaa TMFG:lle itsenäinen toimivaltuus vai viranomaista avustava itsenäinen asema julkisen hallintotehtävän hoitamisessa. Näin ollen tiedon avaamiseen liittyvä roolitus ja vastuut jäävät epäselväksi, mistä johtuen tiedon avaamiseen sovellettavan relevantin lain valinta jää osittain tulkinnanvaraiseksi. TMFG:n vastuulle kuuluvien julkisten hallintotehtävien määrittelyminen laissa selkiyttäisi tilannetta.

Laki eräiden julkisten yritysten tietojen uudelleenkäytöstä

Kommentit laista eräiden julkisten yritysten tietojen uudelleenkäytöstä kokonaisuutena.

Käytännössä jää epäselväksi, sovelletaanko julkisista yrityksistä annettua lakia TMFG:n toiminnassa.

Lain soveltamisalaa koskevassa 1 §:n mukaan ”tätä lakia sovelletaan yhteisöihin, jotka toimivat 1) vesi- ja energiahuollon, liikenteen ja postipalvelujen alalla toimivien yksiköiden hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain (1398/2016) 6-9 §:ssä määritellyillä toimialoilla”.

TMF:n tytäryhtiöistä Finrail Oy ja Air Navigation Services Finland Oy toimivat tällä hetkellä erityisalojen hankintalain 8 §:n mukaisilla erityisaloilla. Tällöin ne olisivat katsottavissa lain 2 §:n mukaisiksi julkisiksi yhtiöiksi.

Lisäksi TMFG kiinnittää huomiota siihen, että soveltamisalaa koskevasta 1 §:stä puuttuu kokonaan 2 momentti, jossa säädettäisiin lain suhteesta julkisuuslakiin ja tiedonhallintalakiin.

Lain 3 §:n mukaan ”lakia sovelletaan julkisen yrityksen asiakirjoihin, joiden tuottaminen on osa sellaista 1 §:ssä tarkoitettua toimialalla tarjottavaa palvelua, jota viranomaisen pitää yleishyödyllisenä ja jolle sen vuoksi on asetettu erityisiä julkisen palvelun velvoitteita lailla, asetuksella tai muulla yritystä sitovalla tavalla.

Kaikki liikennemuotoja koskevasta tietojen avaamisen velvollisuudesta on säädetty LipaL 146 §:ssä. Lakiteksti jättää avoimeksi sen, katsotaanko julkisen yrityksen asiakirjaksi myös sellaiset tietoaineistot, jotka perustuvat lakiin perustuvaan, mutta sopimuksella annettuun itsenäisellä toimivaltuudella hoidettavaan julkiseen hallintotehtävään. Mikäli näin on, niin julkisen yhtiön hallussa olevan asiakirjan määritelmä käytännössä jää riippuvaiseksi hallintotehtävän antamista koskevan sopimuksen sisällöstä ja kirjauksista.

HE 202/2020 perusteluissa (s. 22) on todettu, että ”valtion enemmistöomisteisista ja kokonaan omistamista yrityksistä on tunnistettu seuraavat yritykset, joilla voi olla hallussaan asiakirjoja, jotka liittyvät yleishyödyllisen palvelun tuottamiseen, ja joihin esitetty laki eräiden julkisten yritysten tietoaineistojen uudelleenkäytöstä voisi tulla sovellettavaksi: Finavia Oyj (lentokenttä- ja terminaalipalvelut), Fingrid Oyj (sähkön kantaverkkotoiminta), Gasum Oy (kaasun kantaverkkotoiminta), ja Posti Oyj (postin yleispalvelu). TMFG:tä ei ole mainittu näiden yritysten joukossa.

Sen sijaan HE 2020/2020 perusteluissa (s. 23) on todettu, että ”muiden valtion omistamien yritysten osalta ei ole tunnistettu sellaista yleishyödyllisen palvelun velvoitetta, jonka perusteella yrityksen asiakirjat tulisivat direktiivin ja siten esitetyn lainsäädännön soveltamisalan piiriin”.

TMFG pitää tärkeänä, että julkisia yhtiöitä koskevan lain soveltamisalaa koskevat säännökset muotoillaan yksiselitteisesti. Soveltamisalan rajoituksesta tulisi pystyä toteamaan, ettei lakia sovelleta julkista hallintotehtävää hoitavaan yhtiöön, mikäli tämä on lainsäätäjän tarkoitus.

Millaisiin yrityksiin toimialallanne tai alueellanne ehdotettu laki tulisi sovellettavaksi?

-

Tunnistatteko julkisia yrityksiä koskevaa sääntelyä, jota olisi ehdotetun lain johdosta muutettava tai joka on sen kanssa ristiriidassa?

Julkisista yhtiöistä annetun lain 3 §:n nojalla on selvää, ettei laki sovelleta asiakirjoihin, jotka ovat julkisuuslain 5 §:n 2 momentissa tarkoitettuja viranomaisen asiakirjoja.

TMFG:n käsityksen mukaan viranomaisen asiakirjoja olisivat 1. asiakirjat, jotka syntyvät TMFG:n käyttäessä julkista valtaa julkista hallintotehtävää hoitaessaan, 2. asiakirjat/tietoaineistot, joita TMFG käsittelee viranomaista avustavan julkisen hallintotehtävän yhteydessä viranomaisen lukuun sekä 3. asiakirjat/tietoaineistot, joita TMFG käsittelee viranomaisen lukuun toimeksiannon/ostopalvelun yhteydessä. Näissä tapauksissa vastuu tietojen avaamisesta julkisuuslain ja tiedonhallintalain nojalla on toimivaltaisella viranomaisella tai TMFG:llä sen käyttäessä julkista valtaa julkisessa hallintotehtävässä.

Kun kyse on itsenäisellä toimivaltuudella tehtävästä julkisesta hallintotehtävästä, tiedon avaaminen ei perustuisi tietoaineistojen sähköiseen muotoon muuttamista ja saatavuutta koskevaan tiedonhallintalain 19 §:ään, jollei tiedonhallintalain 3.4 §:n soveltamisalaa laajenneta koskemaan tätä lainkohtaa. Tiheästi päivittyvän tiedon saatavuutta koskeva tiedonhallintalain 24a § sekä arvokkaiden tietoaineistojen saatavuutta koskeva 24b § TMFG:n tulkinnan mukaan tulisi soveltumaan tiedonhallintalain 3.4 §:n perusteella. Tietojen avaaminen perustuu myös LipaL 146 §. Tarkastelussa olevan julkista yhtiötä koskevan lainsäädännön soveltuminen TMFG:n toimintaan jäisi tulkinnanvaraiseksi.

Koska julkiset hallintotehtävät on siirretty TMFG:n vastuulle sopimuksin, niin sopimusten kirjaukset on otettava huomioon TMFG:n toimivaltuuksia arvioitaessa sekä julkisia yhtiöitä koskevan lain soveltamisalaa tulkittaessa. Yksistään viranomaisten kanssa laadittujen julkisen hallintotehtävän siirtämistä koskevien sopimusten kirjausten nojalla on myös mahdollista päätyä johtopäätökseen siitä, ettei TMFG:llä olisi lainkaan hallinnassaan liikennettä koskevia tietoaineistoja, vaan tietoaineistot kuuluvat ja niistä dispoivat toimivaltaiset viranomaiset.

Julkisia yhtiöitä koskevan lain 3 §:n mukaan lakia ei sovelleta asiakirjoihin, joihin kohdistuu kolmansien osapuolten teollis- ja tekijänoikeuksia. Toki tässä on otettava huomioon se juridinen tosiseikka, ettei tiedolle itselleen ole mahdollista saada tekijän- tai lähioikeussuojaa.

Se seikka, sovelletaanko julkista yhtiötä koskevaa lainsäädäntöä sekä julkisuuslain ja/tai tiedonhallintalain lainkohtia sekä liikennepalveluista annetun lain 146 § kaikkia rinnakkain ja samanaikaisesti TMFG:n toiminnassa jää nyt epäselväksi.

Tällä on erityistä merkitystä sen suhteen, voiko TMFG jatkossa ylipäänsä avata tietoja julkisia yhtiöitä koskevan lain nojalla ja veloittaa julkisia yhtiöitä koskevan lain 7 §:n mukaisia maksuja tietojen avaamisesta.

Onko tiedossanne sääntelyä, joka velvoittaa ehdotetun lain soveltamisalassa olevia julkisia yrityksiä antamaan niiden hallussa olevia asiakirjoja uudelleenkäytettäväksi?

Liikenteenpalveluista annetun lain 146 §

Onko tiedossanne sääntelyä, joka velvoittaa ehdotetun lain soveltamisalassa olevia julkisia yrityksiä julkaisemaan tai julkistamaan niiden hallussa olevia asiakirjoja, mutta jonka tosiasiallisena tarkoituksena tai vaikutuksena on tietojen uudelleenkäyttö kaupallisiin tai muihin tarkoituksiin?

Liikenteenpalveluista annetun lain 146 §, 149 §

Onko ehdotetun lain soveltamisalassa oleviin yrityksiin tai muihin toimijoihin sellaisia vaikutuksia, joita ei ole tunnistettu? Millaisista vaikutuksista on kyse tai miten niitä olisi mahdollista arvioida tarkemmin?

-

Onko asiakirjojen uudelleenkäytön salliminen ominaista tai olennaista jonkin ehdotetun lain soveltamisalassa olevan julkisen yrityksen liiketoiminnalle?

TMFG

Laki julkisin varoin tuotettujen tutkimusaineistojen uudelleenkäytöstä

Kommentit laista julkisin varoin tuotettujen tutkimusaineistojen uudelleenkäytöstä kokonaisuutena.

-

Onko ehdotuksella vaikutuksia tutkimusaineistoja tuottaviin tai julkaiseviin tahoihin, joita ei vielä ole tunnistettu? Millaisista vaikutuksista on kyse tai miten niitä olisi mahdollista arvioida tarkemmin?

-

Onko olemassa riskiä siitä, että tutkimusaineistoja ei enää asetettaisi julkisesti saataville sen vuoksi, että ehdotettu laki tulisi niihin julkaisun johdosta sovellettavaksi?

-

Missä laajuudessa tutkimusaineistojen maksutonta saatavuutta edellytetään jo nykyään osana julkista tutkimusrahoitusta?

-

Tunnistatteko tutkimusaineistoja, niiden tuottamista tai hyödyntämistä koskevaa sääntelyä, jota olisi ehdotetun lain johdosta muutettava tai joka on ehdotetun sääntelyn kanssa ristiriidassa?

-

Arvokkaat tietoaineistot

Onko toimialallanne tai toiminnassanne tunnistettu tietoaineistoja, jotka mahdollisesti tai todennäköisesti tultaisiin komission toimesta säätämään arvokkaiksi tietoaineistoiksi?

Liikennettä koskeva data.

Liikennettä koskevan tiedon ”omistajuus” ja hallinta on hajautunut eri viranomaisten ja toimijoiden kesken. Lisäksi eri toimijoiden roolitukseen ja arvokkaasta tietoaineistosta vastaavan toimijan määrittämiseen liittyy jonkin verran tulkinnanvaraisuuksia.

Onko toimialallanne tai toiminnassanne varauduttu arvokkaiden tietoaineistojen sääntelystä johtuviin vaikutuksiin? Miten kuvailisitte vaikutuksia ja niihin varautumista? Antakaa mahdollisuuksien mukaan myös euro- tai lukumääräarvioita.

Liikennepalveluista annetun lain 146 §:n mukaiset tiedot on avattu avoimen rajapinnan kautta koneluettavassa muodossa.

Muun datan osalta toimijoiden keskinäiset roolitukset ja vastuiden määrittely vaatii joiltakin osin selvittelyä. Osa tällaisesta tiedosta voi sisältää arvokkaita tietoaineistoja. Tiedot kuitenkin saattavat joiltakin osin sijaita sellaisissa viranomaisten yhteiskäytössä olevissa tietojärjestelmissä tai muutoin sellaisissa teknisesti toteutetuissa tietojärjestelmässä, että tietojen saattaminen saataville teknisten rajapintojen avulla saattaa käytännössä olla mahdotonta TMFG:n osalta. Tietojärjestelmien uusiminen vaatisi merkittäviä investointeja.

Yleiset kommentit

Yleiset kommentit hallituksen esityksen luonnoksesta ja ehdotetun sääntelyn vaikutuksista kokonaisuudessaan.

Yksistään viranomaisten kanssa laadittujen julkisen hallintotehtävän siirtämistä koskevien sopimusten kirjausten nojalla on myös mahdollista päätyä johtopäätökseen siitä, ettei TMFG:llä olisi lainkaan hallinnassaan liikennettä koskevia tietoaineistoja, vaan tietoaineistot kuuluvat ja niistä disponoivat toimivaltaiset viranomaiset. Tällaisessa tilanteessa myös vastuu tietojen ja arvokkaiden tietoaineistojen avaamisesta kuuluisi lähtökohtaisesti toimivaltaiselle viranomaiselle. Tällöin toimivaltaisen viranomaisen tulisi vastata tietojen avaamisesta aiheutuvista kustannuksista.

Toisaalta HE 2020/2018 (s. 23, 24) perustelujen valossa TMFG:n toimintaa olisi tarkasteltu viranomaistoimintaan rinnastuvana:

”Traffic Management Finland Oy on erityistehtävayhtiö, joka tuottaa meri- rautatie- ja tieliikenteen ohjauspalveluita sekä kerää ja hallitsee näihin palveluihin liittyviä tietoaineistoja. Traffic

Management Finlandille aiheutuvia kustannuksia on arvioitu tarkemmin jäljempänä viranomaisvaikutuksissa.

Viranomaisten kertakustannuksiksi, joihin kuuluvat esimerkiksi ohjelmointirajapintojen toteuttaminen tai laajentaminen, on arvioitu yhteensä ... Traffic Management Finland Oy:n 400 000 euroa.

Viranomaisten jatkuviksi kustannuksiksi, joihin kuuluu esimerkiksi tietojärjestelmien ylläpito, on arvioitu yhteensä ... Traffic Management Finland Oy:n 75 000 euroa vuodessa.

Ehdotettu sääntely jättää viranomaisten omaan harkintaan sen, miten säädetyt velvoitteet käytännössä täytetään.”

Yhtenä tilannetta ja TMFG:n asemaa selkiyttävänä vaihtoehtona voisi olla se, että valtion erityistehtäväyhtiönä toimivan TMFG:n lakisääteisistä tehtävistä ja julkisen hallintotehtävän hoitoon liittyvästä tietojen käsittelystä ja hallinnasta säädettäisiin erityislainsäädännössä. Samassa laissa voitaisiin säätää arvokkaista tietoaaineistoista ja niiden saatavuudesta sekä asiakirjojen saatavilla olemisesta mahdollisesti perittävistä maksuista.

Korvenoja Riikka
Traffic Management Finland Oy